

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
НУРЛАТ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БИЛЯР-ОЗЕРО АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«01» ноябрь 2023 ел

№32

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеге депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, муниципаль берәмлек уставы нигезендә, Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге советы депутаты статусы турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында» 2022 елның 10 августындагы 13 номерлы карары үз көчен югалткан дип санарга.

3. Әлеге карарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга һәм жирлек территориясендә мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Биляр-Озеро авыл жирлеге Советы Рәисе

В.С.Оренбургов

Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге Советының 2022 елның 1 ноябрэндәге 32 номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмә

Өлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрән гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

Статья 1. Авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Авыл жирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, өлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, өлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очрактан тыш, яңа чакырылыш авыл жирлеге Советында эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Биляр-Озеро авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

Статья 3. Депутат вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очрактарда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә эшкә чикләнгән дәрәжәдә сәләтле дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) чит ил гражданының жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йө чит ил гражданлыгы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе гражданы йө чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокукы булган чит ил гражданы гражданлыгы булса;

8) сайлаучылар фикере;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләргә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

2. Авыл жирлегә Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вакытыннан алда вәкаләтләрен туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасының югары вазыйфаи заты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрнең вакытыннан алда туктатылуы өчен нигез барлыкка килгән көн-авыл жирлегә Советына әлеге гариза кергән көн.

Статья 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның авыл жирлегә Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклығына, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында аннан файдаланучы күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы авыл жирлегә Советы карары белән раслана.

Статья 5. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат эшчәнлеген эштәнән азат ителмәгән нигездә башкара, үзенең депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, моңа «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә уставында билгеләнгән очраклары керми.

Статья 6. Депутат эшчәнлегә формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) авыл жирлегә Советы утырышларында катнашу;

б) авыл жирлегә Советы комиссияләргә эшендә катнашу;

в) авыл жирлегә Советы каравына авыл жирлегә Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбе кертү;

д) депутат мөрәжәгатен жибәрү;

е) дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданныр хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүне таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәргә эшендә катнашу;

к) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Уставында, авыл жирлегә Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 7. Депутатның Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Биляр-Озеро авыл җирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат авыл җирлеге Советы утырышларында шәхсән катнаша

2. Депутат авыл җирлеге Советының утырышлар уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны авыл җирлеге Советы Регламенты нигезендә ала.

Авыл җирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук авыл җирлеге советына хәбәр итә

3. Депутат хокукы:

1) авыл җирлеге Советында комиссиядә һәм тиешле вазифаларга сайланьрга һәм сайланьрга;

2) авыл җирлеге советын карау өчен сораулар бирергә;

3) авыл җирлеге Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм авыл җирлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

4) авыл җирлеге Советының хокукый актлары проектларын хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, карарлар проектларына һәм авыл җирлеге Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;

6) авыл җирлеге Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның, авыл җирлеге Советының хисап яисә контроль астында тотылырга тиешле яисә хисапсыз хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) авыл җирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия булган гражданныр мөрәҗәгәтәләрен игълан итәргә.;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) авыл җирлеге Советы утырышлары беркетмәләренең эчтәлегә белән танышырга.

4. Авыл җирлеге Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр авыл җирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

Статья 8. Депутатның авыл җирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат авыл җирлеге Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

Статья 9. Депутатның авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләренең үз компетенциясе

кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат авыл җирлеге Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган оештыру-хокукый формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә авыл җирлеге Советының Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат авыл җирлеге Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

Статья 10. Депутат таләбе

1. Авыл җирлеге Советы утырышларында депутат җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, авыл җирлеге Советы тәзи яисә сайлана торган башка органнар җитәкчеләренә, авыл җирлеге Советы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә депутат гарызнамәсе белән аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәҗәгәте, ул авыл җирлеге Советы карары буенча депутат гарызнамәсе буларак таныла. Депутат гарызнамәсе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә авыл җирлеге Советы утырышында игълан ителә..

3. Җирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе аңа язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап орган җитәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызнамәнең инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләргә карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызнамәнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Авыл җирлеге Советы Җирле үзидарә органына, җирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесенә депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында җирлек советы билгеләгән вакытка язмача җавап бирергә хокуклы.

Статья 11. Депутат мөрәҗәгәте

1. Депутат мөрәҗәгәте дип депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение җитәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукый формаларына һәм иҗтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйлә мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәҗәгәте санала.

2. Депутат мөрәҗәгәте депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә җибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукый формаларына һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәҗәгәтләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәҗәгәтенә җавап мөрәҗәгәтәтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәҗәгәт җибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

Статья 12. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дөүлэт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданны кабул итә, дөүлэт хакимиятенә тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрен, шикәятләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрен дәрәс хәл итүгә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дөүлэт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә жылышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

Статья 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Авыл жирлегә Советы депутаты депутат фракциясе яки уртақ эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хоуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, төркәү һәм аларның эшчәнлегә тәртібе авыл жирлегә Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 14. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат авыл жирлегә Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган бөтен хоукка ия.

2. Авыл жирлегә Советы депутатның сайлау округында, авыл жирлегә Советында эше, авыл жирлегә Советының, аның органнарының карарларының һәм күрсәтмәләренә үтәләше турында хәбәрән тыңларга хоуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлегә, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кәсәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнары, муниципаль берәмлекләренә вәкиллеке органнары эш тәжрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 15. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хоукы

Депутат үз эшчәнлегә мәсьәләләре буенча авыл жирлегә территориясендә жирле үзидарә органнарының, предприятие, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләренә вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хоукынан файдалана.

Статья 16. Депутатның мәгълүмат алу һәм таратуга хоукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукына ия.

Статья 17. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген башкарганга үтәргә Конституция Федераль законнар, Конституция Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы законнары, Ару шәһәрләр, башка муниципаль хокукий актлар;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукий формасына, ижтимагый берләшмәләргә, дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мәрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дөүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрен сакларга, шулай ук гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрен таратырга;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы һәм башка муниципаль хокукий актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

Статья 18. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокукы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2), түбәндәге очрактардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми җыелышында (конференцияләрдә) катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының

сайлап алу органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жылышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә алдан хәбәр итүдән тыш) катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлекне гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешма гамәлгә куючысы (катнашучы) тарафыннан муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) түләүсез нигездә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очраklarыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

Статья 19. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш:

1) авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык күрсәтү, ихтирамсызлык белдерү;

3) депутат эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дөүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаса;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә депутат статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, гамәлләр, шулай ук аның абруена яисә авыл жирлеге Советы абруена зыян китерә алырлык низаглы ситуацияләрдән тыелырга;

6) мәнфәгатьләр конфликтына китерә яки китерә ала торган вазыйфаларны башкарганда шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта авыл жирлеге советына хәбәр

итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлтелгән карарларын үтәргә;
7) авыл җирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта, депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә авыл җирлеге Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

Статья 20. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Бормет авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, авыл җирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны җинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, җинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Өлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.